

Vastaus kirjalliseen kysymykseen CETA-sopimukseen liittyvän kaivoslain uudistamista koskevan eduskunnan lausuman toteuttamisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Satu Hassin /vihr näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 375/2018 vp:

Aikooko hallitus sivuuttaa eduskunnan yksimielisen tahdon kaivoslain muuttamisesta siten, että muutokset tulevat voimaan ennen CETA-sopimuksen voimaantuloa vielä tämän eduskunnan aikana yksityisen asianajotoimiston näkemyksen pohjalta?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Työ- ja elinkeinoministeriön tilaama selvitys tarkastelee Suomen mahdollisuuksia kehittää kaivostoimintaa ohjaavaa lainsäädäntöä, esimerkiksi kaivosveroa, ja toteaa ettei lainsäädännön kehittäminen tuo perusteita investointisuojausmekanismin käytölle, koska kansallinen lainsäädäntömme on syrjimätöntä, eli kaikki lainsäädännölliset muutokset koskisivat tasapuolisesti kaikkia toimi-joita riippumatta heidän kansallisuudestaan. Selvitys siis toteaa, ettei tällaisille kanteille ole lähtökohtaisesti edes perusteita eikä menestymisen mahdollisuuksia.

Kaivosten jälkihoidon tai sulkemisen osalta voidaan todeta, että voimassa oleva kaivoslaki kattaa vakuuden, jonka suuruuden ja muodon määrittää kaivosviranomaisen kaivosluvassa. Tällä vakuudella katetaan kaivoksen suunniteltu sulkeminen siltä osin, kun toimenpiteet koskevat kaivosalueen saattamista ihmisille turvallisiksi, eli vakuuden tulee kattaa ensi sijassa mahdollisen avolouhoksen aitaaminen ja rakennusten ja rakennelmien purkaminen. Nämä ovat toimenpiteitä, joiden voidaan jo lupaa myöntäessä ja vakuutta määritettäessä, tietää toteutuvan kaivoksen sulkemisen yhteydessä.

Ympäristöluvassa puolestaan määritellään vakuus jätealueiden sulkemisen varalle, eli tyypillisesti rikastushiekka-altaan ja sivukivikasojen peittämiseen.

Kaivosviranomaisen ei voi määrittää vakuutta odottamattomien ja ennakoimattomien tapahtumien varalle. Kaivoksilla on muun teollisuuden tapaan pakollinen ympäristövahinkovakuutus.

Ministeriön teettämä selvitys ei pohdi ympäristövakuuksien tai muiden ympäristövaikutuksiin liittyvien vakuutuksien toimivuutta tai kattavuutta, sillä näitä ei reguloida kaivoslaissa. Selvitys ei myöskään käsittele kumotun kaivoslain nojalla aikanaan perustettujen kaivospiirien vaikutusta tai roolia kaavoituksessa. Nykyisen kaivoslain mukaisia kaivoslupia myönnettäessä tulee maankäyttö olla selvitetty kunnan kanssa jo hakemusta jätettäessä. Kysymyksessä esitetyssä tapauksessa ei ole kyse nykyisen kaivoslain ja kunnan tahdon ristiriidasta, vaan siitä periaatteellisesta kysymyksestä voiko kunta kaavoituksella kategorisesti jo ennakolta kieltää yksittäisen elinkeinon. Ratkaisulla tulee siis olemaan kaivostoimintaa laajemmat vaikutukset.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 375/2018 vp

Työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, että vuonna 2011 kokonaisuudistetusta kaivoslaista tulisi saada riittävästi kokemusta, erityisesti kaivostoimintaan liittyvästä luvittamisesta, jotta lain kattava arviointi olisi mielekästä. Sektorilakina kaivoslain käytännön soveltamista on tehty verraten vähän, etenkin kaivoksiin liittyvän säädännön osalta. Kaivostoiminnan osalta ei esimerkiksi ole luvitettu yhtään toiminnassa olevaa kaivosta, joten prosessin toimivuutta ei ole käytännössä testattu.

Ministeriön teettämä selvitys tuodaan asianomaisten valiokuntien tietoon.

Helsingissä 12.10.2018

Elinkeinoministeri Mika Lintilä